

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Rozepsání soutěže Čs. vědeckým ústavem vojenským na rok 1924.

Čs. vědecký ústav vojenský, uváživ důkladně náměty a přání, jež ho na jeho vyzvání došla od zemských velitelství, divisi, pluků a j. voj. útvarů a úřadů, rozepisuje po dohodě s výchovným odborem MNO na rok 1924 soutěž na řešení otázek pro naši armádu důležitých, jež se týkají skoro všech oborů vojenských a to za těchto podmínek:

1.

Soutěže mohou se zúčastniti všichni příslušníci čs. armády z povolání, v záloze, mimo službu i ve výslužbě.

2.

Řešení veškerých otázek bude vypracována se zřetelem na poměry našeho státu.

3.

Řešení bude psána čitelně jazykem československým (česky nebo slovensky). Práce budiž psána jen po jedné straně pularchového formátu a nebudíž delší 30 (třiceti) popsaných stran.

Řešení nebude označována jménem autorovým, nýbrž v záhlaví práce heslem. Totéž heslo napište na obálku, do níž vložte lístek se svým jménem a přesnou adresou, a obálku zapečíte.

Obálka tato bude otevřena jen tehdy, dostane-li se autorovi ceny.

4.

Doba konkursu končí se dnem 30. dubna 1924. K pracím později došlým nebude přihlíženo. Řízení bude zasláno Čs. vědeckému ústavu vojenskému v Praze II., Ostrovní 26.

5.

Řešení, nejlépe vyhovující jak metodou zpracování, tak přesností důsledku, k nimž autor dospěl samostatným úsudkem, budou odměněna cenami, a to průměrně 1000 Kč (jedentisíc) na jedno nejlepší řešení každé otázky.

Jestliže by zpracování některé otázky poroty vůbec neuspokojilo, může cena na otázku připadající býti rozdělena na vynikající řešení otázek jiných.

6.

Čs. vědecký ústav vojenský vyhrazuje si právo uveřejnění vyznamenané práce ve „Vojenských Rozhledech“ za obvyklý honorář.

Práce, jímž se ceny nedostane, mohou býti po skončení soutěže vyzvednuty na heslo, kterým byly označeny.

se o mnoho bodů, zaměřených trigonometricky, redukováných na pařížský pololedník a kolmici k němu. Detaily prováděny úhleměrnou deskou případně kompasem, vše pracováno velmi pečlivě dle systému linií největšího spadu; vše, co každá část území obsahuje pozoruhodného, je označeno geologickými značkami (Allg. geogr. Ephem. 33. sv., str. 10)

V porotě budou zasedati odborníci všech odborů, z nichž otázky jsou vypsány. Jména jejich budou uveřejněna zároveň s výsledkem soutěže.

★

Čs. vědecký ústav vojenský doufá, že se této soutěže zúčastní příslušníci naší armády počtem co největším; dokážou tak celé naší veřejnosti ušlechtilou snahu o samostatnou práci duševní, jež hodnotící obecné zkušenosti světové války a přihlížející k povaze moderních zbraní hledá nejvhodnější způsob, jímž by toho naše armáda využila, a tak nejlépe dostála svým povinnostem. Jest tedy hojná účast na soutěži v zájmu vážnosti a cti našeho vojska.

Za VÚV:

Škpt. Frant. Kučera,
I. tajemník.

Plukovník Rudolf Polz,
pres. ústavu.

Otázky, jež Čs. vědecký ústav vojenský vypisuje k soutěži na rok 1924:

1. Jak lze při osmnáctiměsíční presenční službě nejlépe rozřešiti:
 - a) otázku vojenského výcviku;
 - b) otázku poddůstojníků jakožto instruktorů armády;
 - c) otázku duševní výchovy vojáků?
2. Karpáty ve světové válce; jaké naučení lze z nich odvoditi pro nás a naše pohraniční poměry?
3. Otázka předvojů.
4. Zákopová válka ve světové válce a jaké naučení vyplývá z ní pro nás?
5. Jaký úkol připadá automatickým zbraním pěchoty a mají-li býti některé z nich organisovány v samostatné větší útvary?
6. Jaký úkol připadá doprovodným zbraním pěchoty (tank, doprovodní dělo, minomet a pod.) a jaké by mělo býti jejich taktické upotřebení a jejich organisace ve svazu pluku?
7. Kterak lze na základě zkušeností ze světové války užití vyšších jezdeckých jednotek a cyklistických útvarů a jak je organisovati?
8. Jaká jest úloha dělostřelectva ve svazku pěší divise v útočném boji? Jeho spojení s pěchotou a letectvem? Který typ hrubého polního kusu by nejlépe vyhovoval našim účelům?
9. Co soudíte o automobilisování polního dělostřelectva?
10. Jaká by měla býti u nás obrana proti letadlům?
11. Jak má býti naše armáda vybavena pro přechody přes toky?
12. Jaká by měla býti strava a jaký oděv a výstroj vojska a co praktického v té příčině bylo již jinde uskutečněno a co mohlo by se u nás podniknouti?
13. Jak pěstiti u nás koně pro vojenské účely; jak s nimi zacházeti, by se naučili již v míru snášeti útrapy válečné? Jaký postroj pro naše tažné koně by se doporučoval?
14. Do jaké míry bylo by lze a výhodno automobilisovati naši armádu?
15. Jaký význam mají permanentní a polní úzkokolejné dráhy v RČS pro válku a vojenské účely?
16. Jak nejlépe zařídit účinné spojení a donášení zpráv u pěšího pluku?
17. Kterak zlepšiti zdravotnickou službu u nás a co podobného bylo již jinde uskutečněno?

Mezinárodní výstava hygienická na paměť století narozenin Pasteurových
pořádaná ve Strasburku od 1. května až do 15. října měla zvláštní sekci pro vojenskou hygienu.

Nejobsažnější tu byla ovšem výstava francouzské armády, ačkoli se ztrácela svým umístěním v hangarech, přenosných barácích a stanech. Všeobecnou pozornost vzbuzoval sanitní avion, jímž nyní obstarávají Francouzi v Mareku a v Syrii skoro výhradně dopravu raněných a nemocných, jelikož jest to prostředek po železnici nejšetnější, který dopraví raněného v nejkratším čase do řádně vybavené nemocnice. Je to dvouplošník s kabinou pro dva ležící nemocné. Dále byla vystavena různá technická zařízení pro zdravotnickou službu v poli (polní lázně, desinfektory, sekce k čištění potravinářských yperitem, polní prádelna, automob. laboratorč bakteriologická, automob. lékárna, automob. dílna na led, automob. Roentgenův přístroj atd.). Bohatá sbírka diapositivů z váleč. polních a zálož. nemocnic, pak řada fotografií znázorňujících různé způsoby dopravy raněných. V pavilonu bakteriologickém poutaly pozornost diagramy o výsledku očkování proti břišnímu tyfu, jakých u centrálních mocností dosaženo nebylo. V pavilonu lékárnickém zajímalo nejvíce znázornění výroby lékařských teploměrů, které před válkou dovožela Francie z Německa a jichž výroby se ujala ve válce ústřední armádní lékárna. Válečné námořnictvo vystavilo hlavně diapositivы znázorňující zdravotní službu u mariny, pak mnoho diapositivů, které nezapadly přesně do rámce výstavy, které však zajímaly širší obecenstvo, jako vývoj námořní uniformy od nejstarší doby, retrospektiva válečných lodí, život námořníka na zemi a na palubě atd. Zdravotnickou výstavu doplnila vhodně obsažná výstava intendantní služby (oděv a výživa). Svou chudostí překvapil barák dobrovolné péče o raněné. Za baráky vojenské sekce byly zákopy se vzorným podzemním obvazístěm a jinými zdravotnickými zařízeními.

Exposice cizích armád nebyly umístěny ve vlastní vojenské sekci, nýbrž v pavilonech a odděleních svých států. Nejbohatší po francouzské byla výstava armády československé. Pozornost odborníků poutaly modely polních sprchových lázní a polního desinfektoru, které se od obdobných francouzských přístrojů nápadně liší svou jednoduchostí a malou váhou. Dále byly tu diagramy a fotografie týkající se tělesné výchovy, četné fotografie z vojenských nemocnic a vojenských lázeňských ústavů, fotografie a diagramy o činnosti bakteriologických vojenských laboratorí v Praze, Brně a Bratislavě, diagramy o pohybu některých infekčních nemocí v armádě a opatřeních proti nim (tuberkulóza, venerie, strnutí šíje, malária), konečně výrobky vojenského zdravotnického skladu v Josefově. Na výstavě byly promítány některé naše filmy z oboru tělesné výchovy (tělocvičná půlhodinka, horolezecký kurs, lyžařské závody na Šumavě, lyžařský kurs v Tatrách, cvičení horského dělostřelectva, závod v chůzi Praha—Mělník).

Polská armáda vystavila přehled nakažlivých nemocí a diagramy a fotografie z tělesné výchovy. Rumunská diagramy o infekčních nemocích (neštovice, skvrnivka, návratný tyf), kterými armáda trpěla ještě první léta po válce, a o trachomu, kterým je těžce postižena. Estonsko vystavovalo diagramy ztrát v bojích o neodvislost a diagramy o infekčních nemocích. Armády ostatních států se výstavy neúčastnily.

Výstava tato, co se týče vojenského zdravotnictví, byla prvou svého druhu a bylo patrné, že mnoho států bylo na rozpacích, co lze vystavit z vojenského zdravotnictví, takže podle této výstavy nelze si učiniti představu o vojenském zdravotnictví jednotlivých států.

Pplk. dr. Zrůnek.

Cvičební řád italské pěchoty z r. 1922.*)

I.

Cvičební řád italské pěchoty, který byl schválen 31. března r. 1922, má název „Výcvik pěchoty pro boj“ (*Addestramento della fanteria al combattimento*). Má nahraditi cvičební řád pro pěchotu z r. 1914 a různé předpisy, publikované za války v letech 1916 až 1918.

Předpis obsahuje poznámku, že je prvou aplikací válečných zkušeností v takové míře, v jaké to dovoluje nyní používaná výzbroj. Jest to tedy předpis do jisté míry zatímní.

Již dříve v ústřední pěchotní škole taktické v Orzio-Romano bylo studováno složení t. zv. vzorného praporu o třech rotách lehkých zbraní (pušky a lehké kulomety), o jedné rotě těžkých zbraní (těžké kulomety a malá děla) a jedné štábní rotě (smíšená skupina, spojení, technická oddělení); ačkoliv taktické užívání praporu takto utvořeného plně uspokojilo, nemohlo toto složení býti z různých důvodů přijato za vzor pro celou pěchotu.

*) Srovnej *La Revue d'Infanterie* č. 366—367 z r. 1923.

Pěchtný řád určil základní formaci praporu takto:

tři roty střelců;
jednu rotu těžkých kulometů;
skupinu saperů (techn. odd.);
skupinu výzvědnou.

Vzorný prapor, výše zmíněný, má v novém složení tedy místo štábní rotu dvě skupiny: saperů a výzvědnou, bez zvláštní spojovací skupiny. Tři roty střelců mají za zbraň jen pušku. Toto složení praporu nemá lehkých děl, též nikoli jiných zbraní průvodních v rotě těžkých zbraní.

Předpis z 31. března 1922 jest teprve druhou částí předpisem o bojovém výcviku pěchoty; první část pojednává o výcviku individuálním a jest to vlastně starý předpis z roku 1918, který byl pozměněn v roce 1920 a 1921.

První část, nazvaná „Semknuté útvary“, obsahuje výklad formací a pohybů předepsaných pro čet, rotu a prapor; mimo to pojednává o shromážděních a pochodech jednotek vyšších než jest prapor a o předpisech vzhledem k přehlídkám a slavnostním obřadům.

Druhá část vztahuje se na přípravu k boji; dělí se na čtyři kapitoly: Všeobecnosti o boji pěchoty; taktické užití a výcvik jednotek; hlídky v boji; užití pěchotní palby v boji a taktická střelba.

Třetí část obsahuje předpisy pro střelecké závody a vrhání bomb a předpisy o zásobování střelivem za boje.

Toto rozdělení již existovalo v italských předpisech z r. 1914.

Předpisy o semknutých útvarcích byly rovněž zachovány beze změn. Byly doplněny jen pokud se týče kulometných jednotek. Četa střelců je složena zpravidla ze 45 mužů, rozdělených na tři družstva.

Kulometná četa má početní stav 32 mužů (49 u alpských oddílů) a je rozdělena na dvě družstva a jedno záložní družstvo.

Skupina saperů je složena ze čtyř družstev a 88 mužů; výzvědná skupina má tři družstva a 31 mužů; smíšená skupina (obsahuje personál velitele rot a mužstvo pro zvláštní služby; alpské smíšené skupiny mají rovněž sapyry) má různý početný stav.

Střelecké roty jsou složeny ze tří čet bojových a smíšené skupiny. Kulometné roty mají čtyři bojové čety.

Druhá část předpisu pojednává o vlastním výcviku bojovém a je zcela odlišná od předpisů z r. 1914. Přibližuje se dosti ideím francouzských předpisů pro pěchotu r. 1920. Ostatně obě armády za společného boje získaly shodné zkušenosti. Bude tudíž zajímavé srovnání obou těchto předpisů (francouzských a italských).

Všeobecně lze říci, že shoda doktrín tkví v zásadách a rozdíl je v jejich aplikacích.

Tak jako francouzský předpis, praví i italský ve své předmluvě ke druhé kapitole: „Morální činitel má pro pěchotu závažnou důležitost v tom smyslu, že nejlépe zdokonalený válečný materiál a nejracionálnější taktický postup nebyly by ničím, kdyby ten, kdo jich má používat, neměl pevné vůle, bití se a zvítěziti.“

Rovněž tak vyjadřuje se o ofenzivě: „Toliko ofenziva může přinést rozhodné výsledky a vésti k vítězství.“

— „Žádná posice, byť sebe lépe organizována, nemůže vzdorovati útoku vojska, které chová pevnou vůli se jí zmocniti, které je účinně podporováno moderními zbraněmi a které užívá rozumné taktiky dobře osvojené.“ —

Tato nezbytnost ofensivy zdůrazňuje se v italském předpisu i v odstavcích o obraně: „V každém případě pěchota bude dobře připravena na svoji úlohu, je-li vychována v úporném agresivním duchu i tehdy, je-li nucena se brániti; i potom musí instinktivně vycítiti, že nejlepší obranou je útok.“

Jiným společným poznatkem obou předpisů jest nutnost rozdělení útočné části v malé prvky do hloubky i do šířky. Těmto prvkům dán název družstev, (kdežto Francouzi užívají názvu bojové skupiny).

Zásady o součinnosti dělostřelectva s pěchotou jsou asi tytéž jako francouzské.

V ofenzivě italské dělostřelectvo je účastno bezprostřední střeleckou přípravou, kterou se vyrozumívá činnost destruktivní a neutralizační na obranná opatření nepřátelská, a kterou má býti zlomen mravní a materiální odpor protivníků, dále střelbou doprovázející, která se rozlišuje na blízkou a vzdálenou, konečně střelbou proti bateriím a zápovědnou.

Baterie neb jednotlivá děla mohou býti přidělena pěchotě jakožto průvedné její zbraně.

V obraně podporuje dělostřelectvo odpor pěchoty střelbou proti přípravě střelbě nepřátelského dělostřelectva a střelbou pevných nebo pohyblivých přehrad nebo střelbou odvetnou.

Posice jest část území organizovaná nejen pro obranu, nýbrž i pro útok.

Vzhledem k hloubce dělí se na pásma (fascie), která jsou obvykle dvě: pásmo pozorovací a pásmo odporu.

Pásmo pozorovací má za úkol zajistiti celistvost fronty proti slabším útokům, mýlit nepřítele, aby nepoznal umístění pásma odporu, oznamovati příchod nepřítele, postup jeho zpožďovati a poskytnouti vlastním oddílům možnosti, připravit se k boji v příhodný okamžik.

Pásmo odporu má za jediný účel zlomit, zastaviti a odraziti nepřátelské útoky.

Zmíníme se o některých rozdílech obou předpisů. Podle italského předpisu pěchota má v boji zničit, zajmouti neb vyhnati nepřítele z bojiště, udržeti dobyté území a zabrániti nepříteli znovu se ho zmocniti. Cílem pěší jednotky je jednotka nepřátelská, která jest před ní. Dobytí a udržení území jest jen k tomu prostředkem. Francouzský předpis však zdůrazňuje, že charakteristickou úlohou pěchoty jest obsazení území. (Účelem vojenských operací je desorganisace materiálních sil nepřítelových; pěchotě připadá při tom úloha zmocniti se nepřátelské posice, která je hájena.)

Pokud se týče postupu pěchoty po proražení fronty, praví italský předpis, že bojové prvky vysunuté mají směřovati bez jakékoli přípravy bočních dotyků, aby dosáhli aspoň pásma lehkého dělostřelectva nepřátelského, ježto je třeba, každým způsobem uchovati s ním dotyk a — ustupuje-li — býti mu neustále v patách.

V dalších rádcích pak podotýká: „Útočná schopnost jednotek je omezena; nutno je zaměřiti za jejich činnosti a proto třeba předem určit zastávky na místech dobře v terénu určených.“

Pěchota působí palbou a pohybem. Italský předpis k tomu praví: „Pěchota disponuje palbou a nárazem (urto), kteréžto způsoby řízeny jsou pohybem proti nepříteli v nejpříznivějších podmínkách a směru.“ Pohyb jest tak jedním zásadním prostředkem činnosti pěchoty.

V podstatě byla jen změněna formule předpisu z r. 1914; svým smyslem oceňuje důležitost pochodu pěchoty kupředu a jakožto rozhodující prostředky její činnosti, k dobytí území a k zahánění nepřítele, přisuzuje jí palbu a bodákovou zteč.

Úvahy o přibližovacím postupu ve dne i v noci nezmiňují se o letectvu. Předpis, který je datován r. 1922, zmiňuje se o této zbraní jen krátce, když podává osnovu útočného rozkazu pluku.

Nutnost rozdělení jednotek na malé skupiny-družstva, která obecně mají býti bojovými skupinami, je předpisem uznávána. Nedostatek samočinných zbraní v rotách střelců dává těmto družstvům jinou tvárnost nežli mají ve Francii. Jest tedy italské družstvo něčím jiným, nežli základní buňkou boje, v níž každý bojovník má zvláštní povinnost vůči samočinné zbraní své skupiny.

Toto družstvo nicméně má velkou samostatnost; má vnikati do nepřátelské posice a zasahovati protivníka. Nemůže-li postupovati, má organisovati a hájiti dobytý terén, umožniti svou palbou činnost sousedních družstev a býti vždy připraveno k dalšímu postupu vpřed. Zásady tyto jsou velmi dobré, ale pedivuje, že nebylo již nyní počítáno s moderní výzbrojí těchto družstev.

Nebyly-li studovány otázky o výzbroji a užití ani kulometné pušky, ani lehkého kulometu, nebyly přirozeně studovány ani úloha útočné vozby ani účast letectva v boji.

Italský předpis nemůže být považován za úplný, pokud se týká útočné akce.

Obranná akce probrána jest již podrobněji. Pokud se týče organisace obranné posice, váže se italský předpis spíše na uspořádání terénu k obraně než na taktické dispoice, které třeba učiniti při jeho hájení. Zkušenost tato čerpána je z poslední války (boj v hornatém terénu). Předpis praví: „Organisace terénu nesmí býti považována jen za opatření rázu podrízeného a statického, ale jako jeden z podstatných prvků dynamických, nejdůležitějších pro obranu.“

Obrana musí býti rozdělena do hloubky. Celková posice má dvě pásma: pásmo pozorovací a pásmo odporu.

Pásmo pozorovací je obsazeno menšími roztroušenými skupinkami, které jsou určeny k pozorování a zkoumání nepřítele, aby připravily vpád přes jeho překážky a palbu.

Pásmo odporu, které má být organisováno na zásadě rozčlenění do hloubky, má několik postupných linií (strice), zpravidla tři, které odpovídají normálnímu rozdělení vyšší bojové jednotky: linie bojová, linie posil a linie záloh.

Linie posil záložní a příčné linie mají být organisovány tak, aby obraně poskytl nejširší možnost i protiútok.

Boj může býti zahájen jak v pásmu pozorovacím, tak i v pásmu odporu. Předpis naléhá na užívání protiútoků a vyžaduje, aby ustupující nepřítel byl pronásledován nejen palbou všech zbraní, ale, dovoluje-li to stav vojska, též postup-

jičími oddíly, aby mu bylo tak znemožněno zastaviti se a uvěsti se znovu do pořádku na svých výchozích pozicích.

Předpis zdůrazňuje dělostřeleckou součinnost. O kulometech praví, že jsou kostrou obrany, které, rozčleněny do hloubky, tvoří palebnou síť.

V kapitole o všeobecnostech boje pěchoty nečiní se zmínky ani o obranném plánu, ani o plánu palebném ani o organizaci spojení. Teprve v kapitole o výcviku jednotek, v článku o obranné činnosti praporu, při určování úlohy praporu je zmínka o obranném plánu pluku.

O spolupráci dělostřelectva s pěchotou jest pouze řečeno, že při vykonávání bezprostředních protiútoků musí tato součinnost vyplývat ze zvyklosti v spolupůsobení, t. j. z instinktivního téměř soustředění obou zbraní na cíle, které se zdají být nejnebezpečnější pro obranu, a ze znalosti dělostřelectva o průběhu činnosti pěchoty.

Pro útoky, prováděné oddíly druhé nebo třetí linie, jest tato součinnost obou zbraní řízena vyšším velitelstvím.

Rovněž pro obranné palebné přehrady jest jen doporučeno, aby spolupráce dělostřelectva, kulometů a vrhačů bomb byla zajištěna předběžnými příznivými dispozicemi, při čemž má býti na zřeteli, že hlavní úlohou kulometů je obrana a těsný boj s jednotkami střeleckými, jimž jsou přiděleny.

Pokud se týče organizace velení, přípravy pro spolupráci různých zbraní, organizaci spojení, nejsou tyto body důkladně probrány.

Italský předpis neodděluje činnost pěchoty od činnosti ostatních zbraní; praví, že je nutno uvažovati tuto činnost již vzhledem k činnosti celku.

II.

Po kapitole o všeobecnostech boje podává italský předpis podrobně a metodicky obvyklé podmínky bojové činnosti každého vzoru jednotek, a zásady, podle kterých má býti prováděn výcvik.

Přijatý pořad pro tuto exposici je opačný pořadu přijatému francouzským předpisem z r. 1922. Italský předpis začíná nejdříve družstvem a končí praporem, při čemž činí též několik poznámek o pluku. Vzhledem k družstvům, četám a rotám jsou odděleně a postupně zkoumány střelecké a kulometné jednotky. Po všeobecnostech udány jsou přípustné formace pro tu kterou jednotku, zásady jejího použití a jejího výcviku v útočné i obranné akci a rozsah cvičení, která má prováděti.

Zásady pro bojové užívání jsou jen rozvinutím zásad určených kapitolou o všeobecnostech.

Je-li oddíl vycvičen, je ústní velení zaměněno pohyby. Před každým cvičením, při kterém má býti vždy terén měněn, oznámí velitel posici, která je domněle obsazena nepřítelem. Vysvětlí dobře svému mužstvu, že za války voják, který váhá na rozkaz jiti kupředu, dopouští se nejhrubšího provinění proti cti a že každý voják, který svou řečí nebo příkladem vykonává špatný vliv na odvahu ostatních vojáků, musí býti ihned zbraní odstraněn každým vyšším, který je přítomen.

Za útočné akce může jedna četa obsaditi úsek 100—150 m, při čemž má dvě družstva v palebné linii a jedno jako posilu.

Střelecká rota je nejmenší jednotka pěchoty, která za boje disponuje průvodními zbraněmi; aby byla zesílena její palebná moc, jsou k ní ve skutečnosti připojovány jedna nebo více kulometných čet a jedno nebo dvě malá děla, která jsou pod přímými rozkazy velitele roty.

Zvláštní formace není rotě předepsána; vše řídí se okolnostmi. Obecně může obsaditi 300—500 m úseku a právě tolik metrů do hloubky. Před ní postupují hlídky průzkumné a zajišťovací.

Pro útok jest rota rozdělena v několik odřadů, zpravidla ve dva až tři. Dvěma četami v palebném odřadu a jednou četou jako posilou může obsaditi na počátku útoku úsek as 300 m a o stejné hloubce.

Kulometné rotě, celé, je v boji používáno jen výjimečně (střelba na velké vzdálenosti). Zpravidla jest rozdělena a její čety jsou rozděleny mezi střelecké čety, neb zůstávají k dispozici velitele praporu.

Velitel kulometné roty je především cvičitelem a vychovatelem svého mužstva; za boje je technickým pobočníkem velitele praporu.

Prapor je základní taktickou jednotkou pěchoty a v rámci divise je základním prvkem pro provádění operací. Jest mimo to nejmenší jednotkou, která organicky chová všechny nutné prostředky pro boj zblízka. Praporu mohou býti rovněž připojena malá děla a i několik děl dělostřelectva, jakožto doprovodné zbraně.

Abý prapor uchoval svoji taktickou hodnotu, je nutno, aby mu nebyl odebrán žádný z jeho základních a tvořivých prvků ať z příčiny jakékoliv.

Prapor s dvěma rotami v prvním odřadu a jednou rotou posil, může na začátku přibližovacího pochodu v rovném terénu obsaditi úsek o délce 1000 až

1200 m a o hloubce poněkud větší. Na počátku útoku, při téměř rozdělení, může obsadit úsek o 600 m a o hloubce 500 až 600 m.

Pro útok formuje se prapor vždy ve dva nebo tři odřady. Jen zřídka kdy a za zvláštních okolností je dovolena formace v jednom odřadu.

V obraně člení se prapor svými jednotkami i prostředky bojovými do hloubky. „Ať již jest jakýkoliv osud zápasu, prapor nesmí z žádných příčin, vyjímaje případ, kdy vykonává vyšší rozkaz, opustiti posici, která byla jeho obraně svěřena.“ Toto ustanovení je absolutní, kategorické a nepřipouští výjimek.

Předpis italský věnuje této činnosti praporu v obraně hojně místa. Celkem možno říci, že tato kapitola ve své podstatě odpovídá souhlasně kapitole francouzských předpisů. Žádnou novou myšlenku nelze znamenati; moderní zbraně, jako útočná vozba atd., jsou sice v této kapitole též zahrnuty, ale zcela povrchně, takže z toho nevyplývá žádný praktický údaj.

Zvláštní kapitola věnována je bojovým hlídkám a jejich výcviku. Všeobecný cíl jest stanoven taktik: Před bojem, za něho i po něm každý velitel jednotky v okruhu působnosti svého oddílu musí si opatřiti včas zprávy o nepříteli a o terénu, které mu budou nezbytné pro řízení jeho jednotky, a aby zamezil možnost překvapení.

Podle svého poslání hlídka se dělí na hlídky průzkumné, výzvědné, zajišťovací a spojovací.

Hlídky výzvědné mají vyhledávati dotyk s nepřítelem. Působí 3 až 4 km před svou jednotkou a jsou složeny zpravidla z 4–5 mužů a 1 poddůstojníka, nejvýše desátníka. Tyto hlídky dodávají výzvědná skupina praporu; jest to jednotka zvláštní a nezávislá na rotách, skládající se z důstojníka jako velitele, staršího poddůstojníka, jako zástupce velitele, 3 poddůstojníků, 3 desátníků a 24 vojáků rozdělených ve tři družstva.

Tyto výzvědné hlídky dostávají rozkazy od velitele výzvědné skupiny podle nařízení velitele praporu. Velitel koordinuje jejich činnost a sbírá všechny zprávy. Za příznivých okolností, a je-li nutno, nemají tyto hlídky vyhýbat se boji, který není však jejich cílem, nýbrž prostředkem k vyplnění úlohy.

Je-li jedenkrát získán s nepřítelem dotyk, nesmí býti za žádných podmínek ztracen.

Hlídky průzkumné mají za své hlavní poslání průzkum terénu. Působí za přibližovacích pochodů v krátkých vzdálenostech od jednotek, aby oznamovaly překážky a ukazovaly cestu. Veli jim důstojníci nebo zkušení starší poddůstojníci.

Italský předpis připouští, aby roty prvního odřadu měly před sebou čety, které by vyhledávaly nejvýhodnější místa pro jejich činnost v nepřátelském úseku. Tyto čety mohou volně navázati boj, aby mýlily nepřítele a nutily ho rozvinouti své síly. Jsou to jakési oddíly předního voje.

Hlídky zajišťovací mají zameziti překvapení. Používání hlídek zajišťovacích, které je užitečné v každém terénu a ve všech okamžicích boje, je zvláště nutné v horách, v teréne nerovném a za noci, mlhy a špatného počasí.

Síla této hlídky závisí na okolnostech; zpravidla 2–3 muži a 1 poddůstojník. Nepřátelským útočným pokusům mají čeliti silou; nicméně však mají se uvarovati vyvolání boje.

Hlídky spojovací vysílány jsou velitelem praporu, aby obstarávaly spojení s prapory sousedními. Mohou jich výjimečně používati i roty. Jsou složeny ze 2–3 mužů a 1 velitele. V případě setkání se s nepřítelem jednají jako hlídky zajišťovací.

Výcvik ve službě hlídkové je dán každému vojákovi.

Ti, kteří se osvědčí ve službě výzvědné, jsou přijímáni jako elevové do výzvědné skupiny; jejich definitivní určení pro tuto skupinu stanoví později plukovník na návrh velitele praporu; určení příslušníci mají právo nositi zvláštní označení.

Italský předpis obsahuje všechny nutné podrobnosti vzhledem k výcviku vojáků a poddůstojníků ve službě hlídkové a výzvědné.

Kapitola o používání palby a o taktické střelbě obsahuje starý předpis z roku 1914, který jest doplněn novými zkušenostmi.

Palba sama není nikdy konečným cílem, nýbrž musí být považována za prostředek k usnadnění pohybu.

Zpravidla pěchota nezahajuje palbu na větší vzdálenosti než 600 metrů (karabiny jen do 400 metrů).

Dobře vycvičená a velená pěchota má postupovati až na vzdálenost 600 m od nepřítele, aniž zahájí palbu.

Kapitola končí několika předpisy vzhledem k taktické střelbě, t. j. k taktickým cvičením s ostrým střelivem. Touto střelbou vyzrůumívá se střelba skupin (3–4 mužů), přípravná střelba jednotek kulometných a střelba střeleckých jednotek (družstev, čet, rot). Cvičení tato mají za účel vycvičiti důstojníky a pod-

důstojníky v řízení střelby za určitých okolností a zvykati jednotky přísné policebné kázně. —

Třetí část předpisu obsahuje jen dvě malé kapitoly, vzájemně nesouvisějící.

Prvá se týká zavodů ve střelbě a ve vrhání granátů. Pro všechny subalterní důstojníky, jakož i pro poddůstojníky a mužstvo, jsou stanoveny zkoušky ve střelbě a vrhání granátů. Podobně jest tomu pro střelbu pistolí a pro střelbu kulometnou. Za docilené dobré výsledky jsou udílěny stříbrné a bronzové medaile a diplomy.

Druhá kapitola pojednává o zásobování střelivem za boje.

Toto zásobování se děje prostřednictvím plukovního stanoviště pro střelivo, kamž střelivo je dováženo divisním automobilním oddělením, a praporečnických stanovišť pro střelivo, odkudž pak je dodáváno rotám. Tato stanoviště jsou pevná nebo pohyblivá; za pohybné války mají se rychle přemísťovati, aby byla blízko předním jednotkám.

Dávka střeliva pro různé jednotky:

a) granátníci, řadová pěchota, bersaglieri (pro každou pušku neb karabinu):
u vojáka 168 nábojů,
na plukovních vzech 24 nábojů;

pro kulometnou čet:

na zádech mužů 4800 nábojů,

na vzech 13.600 nábojů;

b) Alpiíni (pro každou pušku neb karabinu):

u vojáka 168 nábojů;

rotná vozba:

na voze 196 nábojů,

na soumarech 48 nábojů.

Pro každou kulometnou čet: na zádech mužů 4800 nábojů, na soumarech 14.400 nábojů, na voze 13.664 nábojů.

Poddůstojníci, trubačí a sapéři, ozbrojení puškou, mají každý 120 nábojů; hubenici 48; vsichni ostatní vojáci, ozbrojení karabinou, 90 nábojů.

Ti, kteří jsou ozbrojeni pistolí, mají individuální dávku 18 nábojů.

Italský předpis z 31. března 1922 obsahuje ve svém začátku a konci četné podobnosti s předpisem z r. 1914. Střední část jeho byla uzpůsobena již podle zkušeností z poslední války. Zdá se, že italský předpis nesledoval celkově až do konce celého tohoto vývoje a přeměny; zastavil se na bodě, na němž italská armáda sama byla v okamžiku příměří. Jest jakýmsi druhem regularizačního dokumentu: činí závazným a reglementárním dispoicce, jež válečná zkušenost ospravedlnila a jež skutečná výzbroj italské pěchoty dovoluje ještě aplikovati.

Nicméně dlužno doznati, že předpis je oživován duchem čistě útočným. Váže se rozhodněji na vítěznou ofensivu u Vittorio-Veneto než na období stagnace na Krasu.

Prozatím snad stačí, aby vyučil mladé důstojníky vésti jednotky v manévrovacím terénu a aby vnukl celé armádě chuť jíti kupředu. Ale až bude Itálie moci vybaviti svou pěchotu modernější výzbrojí, bude nutno předpis doplniti nebo změniti jiným.

Milo — Mach.

RŮZNÉ.

Otázka odzbrojení. Jak již ve V. R. č. 10 str. 440 bylo referováno, byl problémem snížení zbrojení znovu projednáván Svazem národů v Ženevě. Zpravo-dajem 3. komise byl min. zahr. věci dr. Beneš. Shromáždění požádalo Radu svazu národů, aby předložila vládám k prozkoumání návrh smlouvy o vzájemné pomoci států a vyzvala ji, aby oznámila své stanovisko.

Shromáždění rozhodlo dále, že bude pokračováno v pracích až dosud vykonaných, jež týkají se otázek snížení státních výdajů na zbrojení, statistického šetření a výměny zpráv, soukromé výroby zbraní a kontroly obchodu zbraněmi, války chemické, rozšíření zá-

sad námořní smlouvy washingtonské na státy, které ji nepodepsaly, a návrhů regionálních smluv o omezení zbrojení.

Komise, kterou Shromáždění pověřilo studiem otázky o omezení zbrojení, uznala jednomyslně, že, ačkoli není možno doporučiti již nyní vládám okamžité přijetí návrhu smlouvy o vzájemné pomoci, přece jest za daných okolností tento návrh krokem vpřed na obtížné cestě k odzbrojení. Smlouva o vzájemné pomoci, která jest dílem Komise svazu národů pro omezení zbrojení a která byla Shromážděním prozkoumána a doplněna, spočívá na pravidle, které jest výsledkem prak-

tického zjištění: jest souvislost mezi omezením a zárukou. Smlouva o zárukách jeví se tudíž jako prostředek, který odzbrojovací komise doporučuje k tomu, aby záázky Paktu (8. čl.) byly přizpůsobeny skutečnému stavu nynějšímu.

Tento článek totiž stanoví:

„Rada přihlížejíc k zeměpisné poloze a zvláštním poměrům každého státu, připraví programy tohoto omezení, aby je jednotlivé vlády prozkoumaly a o nich rozhodly.“

Návrh počíná slavnostním prohlášením, které stavi každou útočnou válku mimo zákon.

Postup záruk pro omezení zbrojení byl by podle ustanovení návrhu takovýto:

1. Všeobecná záruka jest stanovena v zásadě a určena smlouvou — první fáze.

2. Pro některé země jest tato záruka doplněna zvláštními smlouvami.

3. Každý stát odhadne, pokud může uskutečnit snížení zbrojení podle tohoto postupu v jedné nebo druhé formě — druhá fáze.

4. Rada dle těchto odhadů sestaví program omezení podle Paktu (8. čl.) — třetí fáze.

5. Státy se zavazují, že, pokud se jich týče, provedou tento plán o omezení ve lhůtě stanovené smlouvou — čtvrtá fáze.

6. Jakmile tento závazek na sebe vezmou, záruka vchází v platnost — ustanovení Paktu (8. čl.) o odzbrojení začínají se uskutečňovati.

Návrh jest doprovázen vysvětlivkami, týkajícími se pojmu útoku, které budou zaslány pro informaci vládám.

Všeobecná smlouva o zárukách může býti doplněna obrannými dohodami užší povahy, jež umožňují uzavírání vojenských úmluv, majících na zřeteli určité možnosti napadení. Některé státy, které z různých příčin považují se za ohrožené, totiž zdůrazňovaly, že jest nemožno odvážit se omezení zbrojení záměnou za všeobecnou záruku pomoci, jejíž technická příprava, rychlost a účinnost by mohly býti do jisté míry pochybné. Odborníci všech zemí prohlásili jednomyslně, že pomoc mohla by býti bezprostřední a účinná jen tehdy, když by byla provedena podle plánu předem stanoveného. Na druhé straně byly činěny námitky proti zvláštním smlouvám. Tyto námitky vesměs vyplývají z obavy před návratem starého systému aliancí, který byl tak nebezpečný životu Evropy. Odpůrci zvláštních smluv namítali, že z vytvoření obranné smlouvy

soupeřské a z existence dvou skupin soupeřících mohlo by povstati závodění ve zbrojení aneb aspoň napjatá situace politická, skrývající v sobě vážné nebezpečí.

Přes tyto námitky domnívala se odzbrojovací komise ve své většině, že je povinná podržeti ve svém plánu systém obranných úmluv doplňovacích z příčin, které vyplývají z potřeby denní praktické politiky. Nicméně jsou zvláštní smlouvy připuštěny, aby požívaly dobrodlní všeobecné záruky pouze v tom případě, kdy bylo Radou uznáno, že neodporují duchu Paktu a že zapadají do celkové obecné smlouvy o vzájemné pomoci.

Proto musí býti takové smlouvy zapísány u Svazu národů a jím uveřejněny. (Čl. 7.) Přijímajíc tyto obranné dohody do všeobecného řádu smluvního, byla komise hlavně vedena těmito úvahami: 1. že zvláštní smlouvy již existují; 2. že právo je uzavíratí bylo Paktem všem státům přiznáno; 3. že systém, kterým Rada připouští doplňovací dohody k smlouvě generální, tyto úmluvy pouze přivětluje pod vysokou zárukou Rady k všeobecné soustavě vzájemné pomoci a odzbrojení; 4. že konečně jest lépe, jsou-li tyto úmluvy veřejné a podrobené kontrole, než jsou-li uzavírány jako úmluvy tajné, tvořící vždy možné nebezpečí pro světový mír.

Ostatně smlouva předvídá zvláštní situace: jako na příkl. situaci států vázaných smlouvami mírovými, situaci států, které soudí, že by mohly provéstí omezení zbrojení bez nároků na vojenských záruk, posléze situaci států jihoamerických.

Ve své schůzi ze dne 29. září Rada svazu národů rozhodla předložit návrh smlouvy o vzájemné pomoci vládám států — členů Svazu národů, a ponechala si pro své příští zasedání, aby rozhodla sama o předložení návrhu státům, které nejsou členy Svazu.

Shromáždění národů rozhodlo se prodloužití mandát komise pro omezení zbrojení na období jednoho roku a vytýčilo jí pracovní program. Požádalo ji, aby pokračovala v statistickém šetření a aby jeho výsledků použila ke provedení svého programu, týkajícího se vzájemné výměny vojenských údajů. Uložilo ji, aby vypracovala jeden nebo několik návrhů konvence, která by nahradila úmluvu Saint-germainskou o dozoru na obchod zbraněmi. Za tím účelem Shromáždění požádalo Radu, aby vybidla vládu Spoj. států severoamerických jmenovati zástupce, který by spolupracoval s komisí na přípravách k těmto návrhům. Zároveň uložila

komisi, aby společně s hospodářským komitétem vypracovala návrh konvence o soukromé výrobě zbraní. Uložila ji, aby všemi prostředky zajistila nejúplnější publicitu zprávy, ve které má Stúdiijní komité vylíčit vývoj chemické války. Požádala ji dále, aby uvažovala o tom, zda by nebylo možno doporučení zároveň s všeobecným plánem na omezení zbrojení též přijetí návrhů smluv regionálních, které směřují k témuž cíli a určeny jsou k tomu, aby byly předloženy k prozkoumání a rozhodnutí vládám států, které jsou členy Svazu národů a mají zvláštní zeměpisnou polohu.

Shromáždění zjistilo s uspokojením, že během tří posledních let státy, které jsou členy Svazu, až na velmi málo výjimek, zmenšily svá vydání na zbrojení. Požádalo Radu, doporučení členům Svazu, aby během období, určeného k vypracování a přijetí všeobecného plánu na omezení zbrojení, nepřekročily celkový obnos výdajů vojenských, námořních a leteckých, praeliminovaných v rozpočtu loňského správního roku. (Z měsíčních Zpráv Svazu národů.) —xy—

Krise vojenského lékařství ve Francii. Z důvodu nedostatku aktivního personálu lékařského oznamuje ředitel zdravotní služby vojenské v Paříži v listě „Gazette des Hôpitaux“, že disponuje kapitálem, jenž mu dovoluje povolati ony záložní lékaře, kteří by si toho přáli a chtěli sloužit jako placení čekatelé. Tato výzva k civilním lékařům ukazuje neutěšenou situaci dnešní zdravotnické služby vojenské.

Reorganisace belgické armády. Generální štáb belgický dokončuje návrh na reorganisaci armády, jejíž charakteristické změny jsou: 1. podstatný vzrůst dělostřelectva, 2. zesílená výzbroj pěchoty, 3. pro případ mobilisace dostatečné kádry pro velké jednotky, 4. záložní divise mírové, jichž pluky mají kádr zeslabený, budou zvýšeny na stav aktivních divisí, s nimiž budou tvořiti armádu první linie, 5. připojení pluků záložních k plukům aktivním, aby byl u kádrů zabezpečen stálý výcvik, 6. divise a pluky budou sjednoceny po jeden měsíc v roce ve výcvikových táborech.

Sjezd bývalých válečných zajatců konal se v Paříži dne 3. a 4. listopadu 1923 za předsednictví senátora Lancieny. Účastnilo se ho 300 delegátů, zastupujících asi 100.000 bývalých zajatců. Na sjezdu vysloven byl požada-

vek, aby vojákům i námořníkům byla počítána doba ztrávená v zajetí stejně jako doba ztrávená na frontě.

Přehled vojenských škol francouzských tak, jak o něm podával zprávu podplukovník Jean Fabry, poslanec pařížský, ve sněmovně při příležitosti návrhu zákona vztahujícího se k ustavení kádrů a početních stavů. Podle článku 30. jsou preliminovány školy:

1. pro děti a jinochy: Hériotova voj. škola pro děti, vojenské přípravky (v celku pět) a vojenské prytaneum.

2. Školy pro mužstvo, poddůstojníky a důstojníky:

a) praktická škola letecká v Istres (pro mužstvo), škola pro četníky (celkem tři pro mužstvo), škola pro poddůstojníky z povolání (počet podle zbraní);

b) školy pro důstojnické aspiranty (jedna pro každou zbraň), jedna pro kádr důstojníků přidělených stábu, po jedné pro důstojníky hosp. služby intendantů a hosp. služby zdravotnické, případně jedna pro domorodce v koloniích, školy pro záložní důstojníky, školy pro službu zdravotnickou, školy speciální (pro aspiranty všech zbraní), škola polytechnická (pro aspiranty všech zbraní), praktická škola letecká v Avord (pro záložní důstojníky a aktivní aspiranty);

c) školy aplikační, jedna pro každou zbraň, pak pro tanky, pro jezdecko a zvěrolékařstvo, pro četnictvo, dvě pro zdravotnictvo.

3. Školy zdokonalovací:

a) praktické kurzy střelecké (pro střelbu pěchoty, dělostřelectva, střelbu proti letadlům, střelbu leteckou.

b) školy speciální (pro službu spojovací, pro automobily, pro světlomety, pro horskou válku, pro tělesnou výchovu), tři pro zvláštní službu v Africe a v Malé Asii;

c) školy zdokonalovací pro záložní důstojníky (jedna nebo dvě pro každou oblast).

4. Školy vojenské vysoké:

a) škola intendantů;

b) vyšší škola technická (pro každou zbraň);

c) vysoká škola válečná;

d) středisko vysokých studií vojenských a středisko taktických studií dělostřeleckých.

(La France milit.)

W1